

Letno poročilo
trirazredne ljudske šole

v

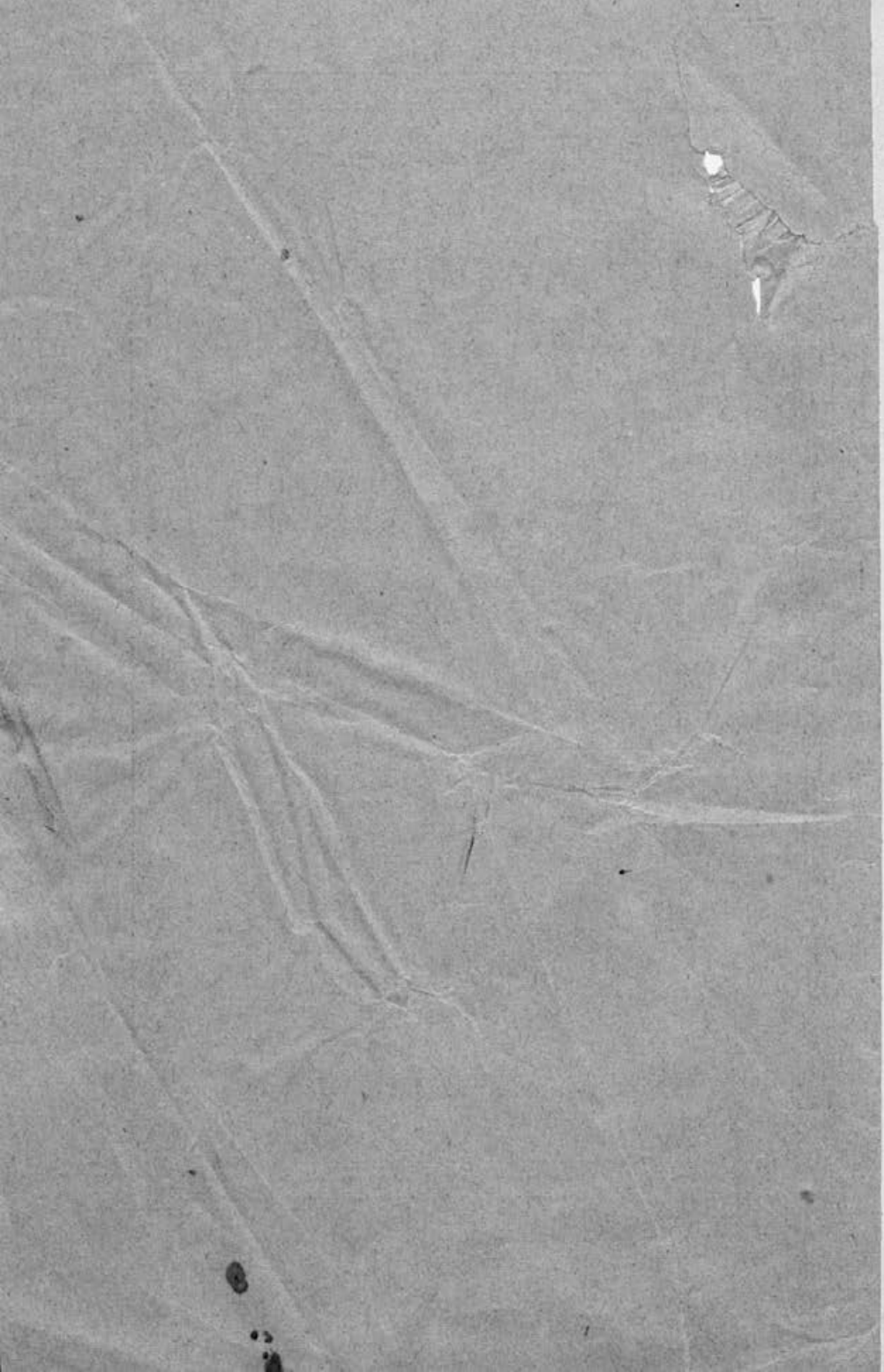
Mengšiči

koncem šolskega leta

1889/90.

Založila trirazredna ljudska šola v Mengšiču.

Letno poročilo
trirazredne ljudske šole

v

Mengši

koncem šolskega leta

1889/90.

Založila trirazredna ljudska šola v Mengšu.

I.

Nekdanji Mengšanje.

Z večjo radovednostjo, kakor bi kdo prisojal, so brali ljudje v lanskem „letnem poročilu“ tudi zunaj menceške fare „Spomine starega Mengšana“. To me je napotilo, da podam letos iz svoje krušne torbice še nekaj drobtinic o Mengšanih, kaj da so mislili in delali v prvi polovici tega stoletja.

Najprej nekoliko besedij o cerkvi in šoli. Zaslovela je letos menceška cerkev po svojih velikih in krasnih orglah in mnogo se je sploh že popravila v zadnjih časih. Nekdaj ni bila tako lepa. Okušno svetišče, zidano v gotskem zlogu, so kazile razne pritikline in dodatki. Notranja oprava je bila grozno borna. Ljudje, ki se sicer radi bahajo s svojo cerkvijo, je sami niso hvalili. Razodevajo pa že od nekdanj Mengšani dokaj kritiškega talenta. Ko je bil veliki altar preslikan, so se mnogim zdele barve predolgočasne. A cerkvena oprava se je začela lepšati. S tem je pričel župnik Janez Kuralt. Farani so mu radi pomagali z izdatnimi darovi. Kosali so se fantje in dekleta, kdo da bode več dal pri cerkvenih daritvah. O vsaki priliki pa so se ponašali in hvalili Mengšani s starim sv. Mihaelom svojim, ki stoji v tronu. Trdili so, da tako krasnega kipa nima nobena druga kmetiška cerkev. Tudi hudobec pod sv. Mihaelom videl se jim je nekaj posebnega. O njem moram povedati neko smešnico. Škrat je bil ótel. Cene, sin nekdanjega učitelja, je kupoval od tihotapcev hrvatski duhan. Ker so financarji na tako blagó bistro prežali, trebalo mu je duhan skriti. Cene se domisli, da bi bil najvarnejši kraj hudobčev trebuh. Stlačil je v škrate, kojega velik in strašen rep se je mogel sneti, ves svoj duhan. Financarji so zvedeli po vohunih, da je Cene poglavitni kupec hrvatskega tobaka, pa so prišli k njemu in preiskali v šoli vse shrambe in kote. Ko niso ničesar našli, jeli so ga strogo izpraševati in pestiti, kam da je dejal duhan. On jim odgovarja resno in resnično: „Hudiču pod rep“. To se vé, da so mislili, da se jim roga. In pustili so predrzneža.

Šola je bila nekdanj bolj nemška. Prvi dan, ko je stopil otrok v šolo, učiti ga je začel učitelj D. po nemško moliti „oče naš“. Rohnel je nad učenci in jim grozil z ljutimi kaznimi, če se ne bodo na vso moč pridno učili nemškega jezika. Ali zaman je vihtil batino učenje je ostalo brez uspeha. Tega seveda niso zapazili Mengšani, ki so menili, da fant že vse zna, če se zna spakovati s par nemškimi besedami. Ni zameriti kmetiškemu razumu o omiki in vzgoji! Poprijel se je pa učitelj po ukazu novega župnika Janeza Kuralta

pametnejše metode. Nemščina se je umaknila slovenskemu učnemu jeziku. Ostale so le še nemške „Sprachlehre“ kot spomin na staro šolo izpod cesarja Jožefa. Zdaj se je lahko v šoli bolje napredovalo posebno ker je bil D. jako marljiv in goreč učitelj, dokler ni obogatel in povzdignil se med mengeške prvake ter na županski stol.

Pred 80 leti zdela se je poslušalcem vsaka pridiga dobra. Okoli l. 1840 pa se je oglašala že prav rezka kritika. Zdelo se jim je, da mlajši gospodje lepo govoré. Presojati jeli so tudi molitvene bukve. Nekateri zdele so se jim po pravici puste in prazne. Razumnost njih sodbe dokazuje to, da so čislali izmed vseh takrat jim znanih svetih knjig najbolj „Dušno pašo“ in „Tomaža Kempencarja“.

Silno veliko pa je škodil ta kritični duh narodnim pripovedkam. Mengšani so jih spoznali ne le za izmišljene in lažne, ampak tudi za neumne, trapaste in nepotrebne. Vrgli so jih brez milosti med staro šaro. Resnim možakom že zdavnej niso bile po volji. Okoli l. 1830. znale so jih matere in dekle še jako mnogo in jih pravile prav rade otrokom. L. 1855. pa se je dobila že kaj težko kaka starka, ki bi bila hotela povedati kako starinsko „vstorižo“, kakor so se imenovala te povesti v Mengši. Ohranile so se samo take bajke, ki so imele na sebi kaj slanega, smešnega ali zabavljivega. Otrók niso več tako zanimale, kakor nekdanj; radi njih ni nihče več dajal igrače na stran. Pa tudi ni čuda, da so se te bajke poizgubile. Preproste so in uga-jajo le naivnim poslušalcem, ki nič ne sumijo, nič ne dvomijo, nič ne presojajo, ampak vse le verjamejo. Vendar jih narod morda ne bi bil zavrgel, da so imele kaj zveze z njegovo zgodovino, z njegovim življenjem. Ta nedostatek pokopal jih je najbolj. Prav škoda jih je, ker so se odlikovale po jako ljubki obliki in poeziji. Ko so omikanim narodom zamrle narodne pesmi, nadomestile so jih umetne. Isto tako bi bilo treba zameniti zveneče narodne bajke s svežimi, umetnimi, ki bi bile pisane v narodnem duhu in zlogu in bi bile zajete iz pristnega slovenskega življenja, ter katoliškega mišljenja ljudstva. Veliko veselje bi napravil tudi Mengšanom, kdor bi to izvršil, ker take knjige pòvsod radi beró.

Ljubezen do branja je dičila že nekdanj mnoge mengeške kmete in kmetice. Kake lepe in zanimive nove bukve romale so neprenehoma iz rok v roke. O postu morali so brati otroci, ki so hodili v šolo, na glas vsi družini trpljenje Kristusovo. V nekaterih hišah ponavljalo je se to berilo ob nedeljah in prihajali so poslušat tudi sosedje. Treba bi bilo tega napredrega mengeškega duha tudi zdaj napeljati v pravo strugo!

O mengeških svatbah bi se dalo mnogo pisati. Omenil bodem le nekatere bolj označilne stare šege. Svatovsko pokrivalo ženskih glav bila je nekdanj „avba“. Nevesta jo je morala imeti; postavljale so se pa ž njo tudi druge tovarišiče. Ta neukusni, dragi lišp se je pritepel k nam z Nemškega, kar izpričuje že ime. Avba je veljala

od 8—40 gld. Ljudem se je zdela prekrasna radi bliščobe. Bogatinke so imele na njej mnogo čistega zlata. Glavna zabava na svatbah je bil ples, ki sicer o drugih prilikah ni bil v navadi. Najrajše so se vrtili na odprtem podu. Radi njega je marsikdo zbolel, ali si nakopal celo smrt, ker so vsi pregreti pili hladno vino. Vso ženitninsko večnost nadziral in vodil je oče starejšina (starašina). Pripovedoval je med pojedino „larmo“, to je kako kratkočasno in smešno pripovedko. Te povesti so bile včasih prav dobre parodije narodnih bajk. O svatbah hodili so vaški fantje pod okno „na prežo“, da so dobili kaj vina. Pisane pogodbe za odkup neveste takrat še niso prinašali, kakor je zdaj v navadi. Če se je hotel starejšina kaj postaviti in pobahati, poslal jim je poln kebel, kadar je bil prav dobre volje in če se je oglasilo mnogo prežalcev, pa tudi dva kebela ali kolikor so ga mogli popiti. Veliko vina in vsakovrstnih jedij pa so pokončali na vsaki svatbi tudi povabljeni svatje. Sijajno so dokazali o takih prilikah, da jim niso utrjehe samo kite, žile in mišice, ampak tudi grlo in želodec. Skoraj brez presledka so nakateri prebili na svatbi po dva dni in dve noči brez spanja in vendar so šli domov z ženitnine zdravi in čili kakor riba. Ženin in nevesta držala sta se na svatbi bolj trdo, nekako uradno, kakor lipova bogova. — Mengšani, kadar so se ženili, gledali so naj bolj na doto in na pridne roke. Kdor je imel celo kmetijo, iskal si je neveste, ki bi mu prinesla vsaj kakih 500 gld. Po 1000 gld. dote je bilo tačas že sila veliko. Več nego 1200 gld. ni imelo nobeno kmetiško dekle v mengerski župniji. Da so se zakonski dobro razumeli, je razlog prost in jasen. Kmetje in kmetice so se imeli radi zato, ker jim je to lepo slogo zapovedovala vera in pa tudi radi tega, ker so morali vedno delati in skrbeti za hišo in ni bilo časa, da bi se jim zalegle v glavi in sreju tiste romantične muhe, ki nadlegujejo gospódo. Hišni prepir smatrali so ljudje po pravici za najhujšo nesrečo in sramoto. Razodeval se je tedaj v vsem njih življenji še stari krščanski duh.

Prazne vere ni bilo dosti med Mengšani. Niti tega niso mnogi verjeli, da bi na sveti večer goreli in se mogli dvigniti zakladi. Marsikdo je nalašč prižgal svečico in jo nesel na bližnji travnik, ali pa na kako njivo, da bi zvalil tja bedake in jim kazal osle. Če je kdo naglo obogatel, Mengšani niso mislili, kakor mnogi drugi prosti Slovenci, da je vzdignil zakopan zaklad, ampak trdili so, da je našel francosko blagajnico.

O čarovnicah ali copernicah so govorili jako dvomljivo in zabavljivo. Večina ljudi ni verovalo vanje. Sedelo je nekdanj v Gradu za mizo nad 20 delavcev, hlapev in dekel. Vsi so trdili, da copernija nič ni, samo najstarejša dekla je gubila svojo, da so čarovnice in kako da je, videla jedno na svoje oči, ko je vršala čez žito in grmovje, ne-dotikaje se tal. Drugi so ji pa rekli, da je ona trapasta babnica. Znanostim pa so pripisovali naši kmetje večjo moč,

nego jo imajo. Pravili so, da se uči to, kar se zove copernija, v sedmi šoli. Ne-le duhovniki, ampak vsi, ki so kaj več študirali, znajo narediti, kar je nemogoče neumetnemu človeku. Dostikrat sem čul govorjenje: „Copernic ni, „kunštni“ ljudje pa so“. Kdor je bil v sedmi šoli, naredi lahko, da gre toča v hiši, toda treba je dobro zapreti in zamašiti vrata in okna. Če bi našla toča le količkaj duška, bruhnilabi na plano in pobila devet farã.

Kadar se govori ali piše o nekdanjem Mengšu, ne sme se pre-zreti imenitni njegov semenj o sv. Mihaelu. Mengšani so se ž njim močno ponašali in marsikatera vas jim ga je zavidala. Spadal je med največje in živahnejše sejme po vsem Slovenskem. Toliko, kakor na njem, ni se spečalo in prevedlo na nobenem kamniškem ali kranjskem sejmu. Kupci, ki so imeli saboj veliko srebrnih novcev (papirnati so bili pred l. 1848. jako redki), nosili so jih v posebnih pasovih okoli života nad obleko, na veliko radost dolgoprstnih junakov, ki so se marsikdaj okoristili s tem neprevidnim bahanjem.

V Mengeš so prišli mnogi tujci, zlasti rokodelci, in so se tu vdomačili. Bili so v marsičem Mengšanom za lep izgled, tu pa tam so pa tudi zasejali kak plevel. Prvak teh dobrih doseljencev je bil Mihael Starè. Rodil se je v Strahinji št. 27. v nãkelski fari l. 1790. Prišel je v Mengeš kot pradjalec blaga, ter si s svojo pridnostjo in umnostjo pridobil kmalo toliko premoženja, da je najprej kupil hišo v vel. Mengšu, ki je po njem zvala se Kramarjeva, pozneje pa tudi oba gradova mengeška, Gašperinov in Ravbarjev grad. Obširen životopis tega odličnega moža zanimal bi vsakega Slovenca, zlasti pa ekonomo. Zato naj mi bode dovoljeno, rãči o njem vsaj nekaj besedij. Obiskoval je šolo v trgu Feldkirchen na Koroškem 15 mesecev in se v tem času naučil nemškega jezika. L. 1809. je kot vojak služil pod nadvojvodo Ivanom. L. 1812. je bil že naseljen v Mengšu in je gledal francoske vojake, ki so pod generalom Belotijem marširali skoz Mengeš na Črnuče. Starè je bil ženijalen samouk. Prve krajarje si je prislužil s krošnjarstvom. Sezidal je v Mengšu pivovarno, ki je bila jedna prvih na Kranjskem. Napravil je tudi prvo opekarnico v tej okolici, ter prvi pokrìl v Mengšu svojo streho z opeko. V zvezi z drugimi podjetniki je sezidal v Ljubljani koldvor južne železnice in mogočno poslopje prisilne delalnice, in pozneje je začel graditi z g. Prašnikarjem v Kamniku praharno. Jemal je v zakup tudi mitnice. Doma je zboljšal mnogo svoja posestva. Oba mengeška gradova je našel zapušãena in zanemarjena. Z vsakovrstnimi sredstvi umnega gospodarstva pa ju je v malo letih tako popravil in povzdignil, da sta spadala med naj bolj cvetoče na vsem Slovenskem.

Mnogo se je zanimal tudi za sadjarstvo, ker dal je prekopati ves hrib in obsaditi ga s sadnim drevjem.

Nasadil je dva sadna drevoreda, prvega na potu proti cerkvi, a drugega proti Pristavi. Z lahka mora se reči, da je lepšalo njegovo posestvo nad 15000 sadnih dreves. Kako krasen pa je bil tudi njegov vrt! — Gojila se je v njem vzgledna zelenjadoreja in cvetličereja, osobito pa lepe vrste plemenitega visokodebelnega sadnega drevja, katero je donášalo obilo okusnega sadu.

Leta 1840. zasadil je rajni Starè na južnij strani razvaline dva vinograda. Trsje je precej dobro uspevalo in donášalo tudi dobro grozdje. Dolgoprstneži pa, kojih se povsod nahaja, niso jemali le grozdja, ampak poškovali so trsje tako, da je jelo pešati in je konečno popolnoma onemoglo. Radi tega se je vinogradstvo opustilo.

Kot župan podpiral je občino tudi v gmotnem obziru. Po njegovem prizadevanji je dobila občina šest sejmov, katerih dohodki so pokrivali večinoma vse soseskine stroške. Zidal je občinsko poslopje, v katerem se hrani semjska oprava (štantje) in dve brizgalnici, ki služijo že nad 40 let svojemu namenu. Bili sta za isto dobo kaj redki in imenitni napravi. Ker sta sestavljeni še po starej obliki ali konstrukciji, boste morali sedaj, ko se pod vodstvom našega vrlega župana gosp. Levca snuje občinska prostovoljna požarna bramba, umakniti se boljše brizgalnici. Mnogo je gledal rajni tudi na to, da so se po požaru hiše in poslopja, kolikor mogoče redno in pravilno stavile; po požaru ponesrečenem je dajal dobre svete, kako naj si pomagajo in jih je tudi sam gmotno podpiral. Nobena ura mu ni zastoj minula. Skrb in delo sta mu bila zabava in počitek. Ni čuda, da ga imajo ljudje v najblažjem spominu. A nekateri so mu zavidali srečo in mu podtikali skopost. Toda Starètovih rok se ni prijel niti jeden krivičen krajcar. Zahteval je svojo in spoštoval tudi tujo pravico. Bil je resen, zastaven, resnično pobožen mož. Za cerkvene potrebe je daroval skoraj toliko, kakor vsi Mengšani skupaj. Lepo znamenje Matere božje v Vel. Mengšu postavilo se je največ o njegovih stroških. Po požaru l. 1834. je daroval Mengšanom veliki zvon, ki je jeden največjih na Kranjskem in sploh je skrbel za cerkev kot dober gospodar za svojo hišo. V oporoki je zapustil šoli za pomožnega učitelja, dalje siromakom mengoškim in farni cerkvi za ustanovljeno mašo po 500 gld. Umrl je 15. maja l. 1872.

Dasi ni bil Starè rodoljub v današnjem pomenu te besede, kupil je vender rad vsako koristno in poučno slovensko knjigo. Naročen je bil na „Novice“, „Danico“ in „Drobtinice“. Sosebno ga je veselilo branje Robinzona. L. 1850. je oslepel, ker je dobil mreno na oči. Dal se je v Trstu operirati, a ni se popolnoma posrečilo; videl je potem samo na desno oko. Dajal si je tedaj brati slovenske časnike in knjige od drugih, posebno od svoje soproge, ki je znala brati prav umevno, ali pa od kakega dijaka. Svojej soprogi rekel je večkrat: „Ti mi najboljše in naj bolj umevno bereš slovensko“. — Zapustil je več sinov, ki hodijo po stopinjah svojega nepozabljenega očeta.

Že Janez Stare, Mihaelov sin od prve žene, vergel se je ves v svojega očeta. Odlikoval se je z nikdar mirujočo skrbljivostjo in trudoljubnostjo. Oče mu je res izročil poleg pivovarne še precej imetka, ali on ga je podvojil in potrojil. Mila usoda dala mu je tako uzorno soprogo, kakoršna se ne najde lahko ne v mestih ne na deželi. Sê svojo umnostjo in dobrodejno prijaznostjo prikupila se je slehrnemu.

Izmed tujcev, doselivših se v Mengeš, moram omeniti vsekako tudi usnarja Andreja Daniča, ki je prišel iz Velesovega. Ta mož je bil izvrsten obrtnik, ob enem pa duhovit in poln ostrih dovtipov. Po njem zaslovelo je mengersko usnje daleč po deželi, zvêlo se ga je mnogo celó na ljubljanskih sejnih. Danič je kupil v Mengši gradiček, ki je dobil od njega ime Dragarjeva hiša. Imel je pod svojo oblastjo nekoliko podložnih kmetov. Leta 1848. je nehala v Avstriji tlaka in desetina. Danič od svojih kmetov ni zahteval nobene odškodnine — jedini vzgled te vrste v vsem cesarstvu! Kmetov res da ni bilo mnogo, ali zanj je bila to vendar le velika žrtva. Pravijo, da ga je hotela gosposka radi te blagodušnosti kaznovati, češ, da ščuje podložnike drugih gradov. Pri gradičku je bila precej velika ali silno zanemarjena kmetija, ki prva leta ni dajala skoraj nič pridelkov. Z odpadki svoje obrtnosti zboljšal je Danič polje, da so kmalo prištevati njegovo posest naj plodnejšim v okolici. Kaj rad je naročal in prebiral ter posojal vsakovrstne knjige in časnike, n. p. „Novice“. Pri Daniču je služil razven drugih pomočnikov nek Beli Kranjec, Marka. Gospodar ga je ljubil radi izredne spretnosti in poštenosti in mu dajal mastno plačilo, ki pa Marki ni nič zaleglo, ker je znosil ves zaslužek v loterijo. Zapravil je tako več kakor 2000 gld. Vražja loterija pohujševala je tudi druge Mengšane, sosebno posle in gostače. Ker je tako bohožno cvetela, si ni skoro noben delavec nič prihranil. Bog daj, da je odklenkalo temu prokletstvu!

Znamenit Mengšan je bil tudi Gregorij Blaž. Porodil se je v vel. Mengšu v Gabrovi hiši okoli l. 1830. V šolo je hodil doma in v Ljubljani. Iz šeste šole se je podal v Mahrovo trgovinsko učilnico. Iz Ljubljane krenil je na Italijansko, v Verono. Trgovski posli dovedli so ga pozneje tudij v podonavske kneževine. Živel je v Belem-Gradu, še dalje pa v Galacu, blizo ustja Dunavu. Seznanil se je korenito z značajem in življenjem srbskega in rumunskega, nekoliko pa tudi bolgarskega in ruskega naroda. Nato je prišel na Reko za višjega uradnika v slovečo kemično tovarno Smita in Minija. Čez nekoliko let napotil se je na koroško in podiral na tamošnjih planinah gozde, ki so romali potem menda na morje. Zdaj živi in trguje na Reki. Blaž spada vsekako med najbolj izobražene, zvedene in izkušene slovenske trgovce. Nemški, italjanski in francoski jezik govori in piše gladko, kakor slovensko svojo materinščino. Največ pa je vredno to, da je ostal v vseh viharjih življenja svojega pošten-

jak in narodnjak, kakoršnih se ne nahaja na izbèr v gosposkih naših stanovih. On ni samo Slovenec, ampak tudi Slovan z dušo in telesom v najširšem in najboljšem pomenu te besede. Hrvatske, srbske in češke časnike prebiral je marljivo že 1848. l. Kasneje učil se je z največjim veseljem ruskega jezika in ob enem studiral zemljepis, narodoslovje, zgodovino in gospodarske razmere ruske države. Cirilico bere in piše zlahkoma kakor latinico. Dogotovil je Blaž obširen opis ruskega carstva. Matija Majar je pa spisal rusko slovnico in jo je dal natisniti po Blaževem napotku in o njegovih stroških. O ruski trgovini in narodni ekonomiji priobčil je Blaž prejšnje čase več jako zanimivih in poučnih sestavkov v slovenskih novinah. Značaj Blažev je čist, kakor suho zlato. Darežljivost bila je glavni vzrok, da ni obogatel v trgovini. Za rodbino mu ni bilo treba skrbeti, ker se ni hotel oženiti.

Milejša sreča poslužila je njega bratu Francetu. Gregor ga je dal učiti najprej zlatarstva. To lepo rokodelstvo pa ni prijalo Francetu. Obrnil se je tedaj tudi on v trgovino. Držeč se gesla: kdor ne vaga, je brez blaga, pustil je drobne posle in jel trgovati na debelo. Prodajal je na Reki moko, ki so mu jo pošiljali slovenski mlinarji. O prostih urah se je pridno učil tujih jezikov, vzlasti italijanskega, francoskega in ruskega, pa tudi zgodovine in zemljeznanstva. Bil je iskren Slovan, kakor Grega. V malo letih je postal bogatin in spoštovan gospod. Ženo si je dobil v Kastvu. Zapustivši več malih otrok, umrl je v najlepši moški dobi.

Veliko lepega in poučnega bi se še dalo zapisati o vrlih Mengšanih in njih odličnih možeh, posebno ako bi posegli še malo bolj v novejšo dobo in se ozrli na vse veljake, ki so bili krščeni v slavni mengeški fari, ali pa so si tu izvolili svoj dom. Omenim le šesterih dobro znanih sinov Mihaela Starèta, dalje prof. Janeza Trdine, dekana Antona Aleša, Mateja Kreča, Andreja Pirnata, Petra Majdiča itd. itd. O za letos dovolj! Prihodnji zgodovinar mengeške fare bode imel skrb, da se možje, ki se odlikujejo po vzornih krepostih, rešijo pogina in pozabljivosti.

II.

Šolska kronika.

Šolsko leto 1889/90. pričelo se je dne 16. septembra s sv. mašo.

Imendan presvetlega cesarja, dné 4. oktobra, in isti presvetle cesarice dné 19. novembra praznovala je šolska mladina s tem, da je bila pri sv. maši in imela ta dan prosto.

Krajni šolski svet zboroval je med letom trikrat. Jedna najvažnejših sej bila je dné 10. oktobra, v katerej se je vsprejel in določil prostor za zidanje nove šole. Gospod župnik Ivan Zorec prepusti z dovoljenjem visoke c. kr. deželne vlade in visokočastitega knezoškofijskega ordinarijata, krajnemu šolskemu svetu, na južnej strani starega šolskega poslopja ležeče župnijsko zemljišče, v obsegu 250 sežnjev ali 900m² proti temu, da šolska občina odstopi cerkvi ves sedanji šolski prostor v starem poslopji, oziroma mežnariji. S tem je najvažnejše vprašanje glede zidanja nove šole rešeno in vse zapreke odstranjene. Upati je tedaj, ko se naklad za novo stavišče uže pobira, da se po naročilu višje šolske oblasti novo šolsko poslopje začne zidati skrajni čas z letom 1893.

Radi bolezní ošpic bila je šola zatvorjena od 5. do 9. novembra.

Letni proračun za stvarne potrebsčine za leto 1890. kaže 228 gld. 69 kr. in sicer pripada na posamezne všolane občine sledeči znesek :

Mengeš	4709	gld.	43	kr.	direct.	dav.	143	gld.	55 ¹ / ₂	kr.
Jarše	1219	"	37	"	"	"	37	"	17 ¹ / ₂	"
Loka	1462	"	2	"	"	"	44	"	56 ¹ / ₂	"
Vranšica-Dobeno	111	"	49	"	"	"	3	"	39 ¹ / ₂	"
Skupaj	7502	gld.	31	kr.	direct.	dav.	228	gld.	69	kr.

Na sv. Reš. Telesa dan udeležili so se šolski otroci z učitelji slovesnega obhoda.

V praznik sv. Aojlzija napravila je šolska mladina s svojo zastavo, spremljana od učiteljstva, izlet v Groblje. V ondošnji prelepi cerkvi udeležila se je svete maše, katero je bral velečastili gospod Leopold Zaletel, tukajšni katehet. Sv. maše udeležila se je tudi šolska mladina trzinska s svojo zastavo v spremstvu gosp. šol. vodje Luka Blejca.

Vsled povabila gospe Majdičeve podali so se šolski otroci z učitelji na vrt gosp. P. Majdiča v Gor. Jarše kjer je prijazna gospa Majdičeva vse dobro pogostila z kruhom, mesom in vinom. Po odpetji več domoljubnih pesmic šli so potem šolski otroci okinčani z lepodišečimi vrtnicami vsak na svoj dom.

Šolska darila delila so se med letom štirikrat.

Otroci prejeli so med letom trikrat zakrament sv. pokore in sv. Reš. Telesa.

Dné 20. julija prejelo je nad 60 šolskih otrok prvo sv. obhajilo.

C. kr. okrajni šolski nadzornik gospod Lovro Letnar nadzoroval je tukajšen pouk dné 23. decembra, 12. marca in 14. junija; krajni šol. nadzornik gosp. Mihael Stare dné 13. junija in veronauk nadzoroval je dekan č. g. Janez Oblak dné 10 junija.

Šolsko leto končalo se je dné 29. julija s sv. mašo in zahvalno pesmijo. Po sv. maši vršila se je razdelitev „šolskih naznanil, izpustnic in letnih poročil“. Nad 60 pridnih in lepovednih otrok bilo je obdarovanih s primernimi knjigami v smislu vis. minister. ukaza dné 29. aprila 1879.

Prihodnje šolsko leto 1890/91. prične se 16. septembra t. l. s sv. mašo. Po sv. maši bode vpisovanje šolskih otrok pri šol. voditeljstvu.

III.

Učiteljstvo.

Anton Javoršek, def. nadučitelj, voditelj šoli in ud c. kr. okrajnega šolskega sveta, učil je razun risanja v II. oddel. vse predmete III. razreda; petje v vseh razredih in nemščino kot neobligaten predmet v I. in II. oddelku III. razreda; v deškej ponavljalnej šoli kmetijstvo in računstvo; v poletnem tečaju 27 in v zimskem 29 ur na teden.

Leopold Zaletel, katehet, učil je verouk v vseh razredih in v deškej in dekliškej ponavljalnej šoli; v poletnem tečaju 7 in v zimskem 9 ur na teden. Vrh tega poučeval je tudi verouk na enorazrednici v Trzini po 2 uri na teden in pripravljajl otroke za prvo spoved in prvo sv. obhajilo.

Peter Sirc, prov. učitelj, učil je v spodnji in zgornji skupini I. razreda razun petja vse predmete, in risanje v II. oddelku III. razreda; v deškej ponavljalnej šoli razun kmetijstva in računstva vse predmete; v poletnem tečaju 25 in v zimskem tečaju 28 ur na teden.

Emilija Grkman, def. učiteljica, učila je v spodnji in zgornji skupini II. razreda razun petja vse predmete; v I., II. in III. razredu ženska ročna dela in v dekliškej ponavljalnej šoli vse predmete; v poletnem tečaju 28 in v zimskem 30 ur na teden.

IV. Pregled o napredku in šolskem obiskovanju.

Razred	Skupina ali oddelek	Napredek			Skupaj	Obiskovalo je				Skupaj	Opomba
		spo- sobnih	nespo- sobnih	neizpra- šanih		prav pridno	manj pridno	zani- karno			
I.	spodnja skupina	58	25	—	83	70	12	1	—	83	Ako se primerja 314 za šolo godnih otrok z 280 šolo obiskajočimi, kaže se razlika 34; od teh je obiskovalo dru- god 4, oprošteni radi bolehnosti bili so 3, radi daljave pa ni obi- skovalo šolo pred spol- njenem 7. letom sta- rosti 27 otrok. Ponav- ljalno šolo obiskovalo je 37 dečkov in 28 deklic.
	zgornja skupina	45	16	1	62	45	16	1	—	62	
II.	spodnja skupina	30	8	—	38	25	7	4	2	38	
	zgornja skupina	30	8	—	38	26	5	4	3	38	
III.	I. oddelek	23	7	—	30	23	6	—	1	30	
	II. oddelek	24	5	—	29	24	5	—	—	29	
Skupaj		210	69	1	280	213	51	10	6	280	

V.

Dobrotniki šole.

Velespoštovani gospod Mihael Starè graščak in krajni šolski nadzornik; velečastiti gospod Ivan Zorec, nadžupnik; visokorodni gospod baron Lichtenberg, graščak in deželni poslanec; gospod Franc Wolf, zasebnik; gospa Marija Starè, posestnica pivovarne; gospod Peter Majdič, posestnik umetnih mlinov; gospod Anton Koželj, vzgojitelj na Dunaji in gospod Franc Kuralt tajnik k. hrvatsko-slavonske kmetijske družbe v Zagrebu, oba tukajšna rojaka; gospod Anton Skok, posestnik in trgovec; velečastiti gospod Leopold Zaletel, katehet; gospod Leopold Mellitzer, posestnik slamniške tovarne; gospodičina Frančiška Starè; gospod Janez Levec, župan in predsednik krajnemu šolskemu svetu in gospod J. Ladstätter, slamniške tovarne oskrbnik, podarili so tukajšnji šoli zdatne doneske, da je bilo možno koncem šolskega leta pridnejše učence in učenke obdarovati z lepimi darili in izdati naše VI. letno poročilo.

Vsem zgoraj omenjenim dobrotnikom in dobrotnicam, ki so v ta namen, kakor tudi vsem onim, ki so med letom bodi si za revne ali za pridnejše otroke kaj podariti blagovolili, izrekam tu v imenu obdarovanih najtoplejšo zahvalo.

Anton Javoršek

šolski voditelj.

VI.

Imenik učencev in učenk.**I. razred.**

Spodnja skupina. — I. šolsko leto.

Prav dobro so se učili:

Jenčič Pavel iz vl. Mengša.
 Zalokar Ivan z Rodice.
 Burgar Mihael iz Loke.
 Funtek Feliks iz ml. Mengša.
 Per Anton iz ml. Mengša.
 Anžin Ignacij z Dobena.
 Tavčar Matija iz Loke.
 Eržen Ivan iz vl. Mengša.

Gregorec Peter iz Loke.
 Zalokar Neža iz Topol.
 Giovanelli Franciška iz sr. Jarš.
 Pirnat Marija iz sr. Jarš.
 Frišković Marija iz vl. Mengša.
 Zamijen Marjeta iz vl. Mengša.
 Vrhovnik Ivana iz ml. Mengša

Dobro so se učili:

Brojan Ivan iz Loke.
 Burgar Ivan iz Loke.
 Burgar Franc iz Loke.
 Čebulj Franc iz Loke.
 Dečman Mihael iz vl. Mengša.
 Frišković Franc iz vl. Mengša.
 Kokalj Franc iz sr. Jarš.
 Kokalj Ferdinand iz sr. Jarš.
 Kopitar Ivan iz vl. Mengša.
 Kopitar Jožef iz vl. Mengša.
 Kreč Ivan iz vl. Mengša.
 Lipovšek Jernej iz Loke.
 Skok Ivan iz Loke.
 Stopar Peter iz Loke.
 Svetlin Mihael iz sr. Jarš.
 Šarc Vincenc iz Pristave.
 Šesek Franc iz ml. Mengša.
 Terdina Franc iz vl. Mengša.
 Vez Andrej iz sr. Jarš.
 Vrhovnik Franc iz ml. Mengša.
 Vrhovnik Mihael iz ml. Mengša.
 Zabred Franc iz Topol.

Žirovnik Franc iz vl. Mengša.
 Benda Marija - Ana iz ml. Mengša.
 Bergant Marija iz vl. Mengša.
 Blejec Neža iz vl. Mengša.
 Bokalič Ana iz Topol.
 Colnar Neža iz vl. Mengša.
 Dornik Terezija iz vl. Mengša.
 Eržen Alojzija iz vl. Mengša.
 Fleischman Franciška iz vl. Mengša.
 Jankovič Marija iz vl. Mengša.
 Končina Marjeta iz Loke.
 Koželj Marija iz vl. Mengša.
 Pavlič Neža iz Loke.
 Robida Ana iz vl. Mengša.
 Skok Franciška iz Pristave.
 Škofic Marija st. iz vl. Mengša.
 Škofic Marija ml. iz vl. Mengša.
 Šuštar Marija iz ml. Mengša.
 Valjavec Franciška iz sr. Jarš.
 Žebovec Ivana iz Topol.
 Žirovnik Ana iz vl. Mengša.

Nezadostno so se učili:

Arbi Matevž iz vl. Mengša.
 Cedilnik Lovrenc iz sr. Jarš.
 Feletič Ivan iz Loke.
 Jeras Peter iz sr. Jarš.
 Kosec Peter iz vl. Mengša.
 Kurant Valentin iz vl. Mengša.
 Pavli Anton iz ml. Mengša.
 Skok Anton iz ml. Mengša.
 Šimenec Ivan iz Pristave.
 Urmož Franc iz Loke.
 Vez Ignacij iz vl. Mengša.
 Vrhovnik Alojzij iz ml. Mengša.

Cotman Marija - Ana z Rodice.
 Friškovic Franciška iz vl. Mengša.
 Jančigaj Ivana iz vl. Mengša.
 Knapič Marija z Dobena.
 Krušič Marija iz vl. Mengša.
 Naglič Franciška iz vl. Mengša.
 Šimenec Franciška iz Pristave.
 Šmon Franciška z Rodice.
 Truglas Ivana iz vl. Mengša.
 Truglas Franciška iz vl. Mengša.
 Vrhovnik Terezija iz ml. Mengša.
 Zabred Marija iz Topol.
 Zalokar Franciška iz vl. Mengša.

Zgornja skupina. — II. šolsko leto.

Prav dobro so se učili:

Rode Ivan z Rodice.
 Jerko Jožef z Dobena.
 Grbec Alojzij z Rodice.
 Šmon Marija z Rodice.
 Lipar Marija iz ml. Mengša.
 Javoršek Adela iz ml. Mengša.

Kušar Franciška iz Loke.
 Omeje Ivana iz ml. Mengša.
 Moder Marija z Rodice.
 Črnilec Ivana iz Topol.
 Dornik Ivana iz Pristave.
 Rihar Roza iz ml. Mengša.
 Zalokar Marjeta z Rodice.

Dobro so se učili:

Bokalič Mihael iz vl. Mengša.
 Capuder Jožef z Rodice.
 Cotman Jakob z Rodice.
 Hribar Franc iz ml. Mengša.
 Jerovšek Franc iz Loke.
 Košak Ivan iz sr. Jarš.
 Mušič Jakob iz Loke.
 Novak Luka iz Pristave.
 Pirc Jožef vl. Mengša.
 Pirnat Mihael iz sr. Jarš.
 Podboršek Ivan iz Loke.
 Podbevšek Jožef z Rodice.
 Pogačar Ivan z Pristave.
 Repanšek Mihael iz Loke.
 Skok Ivan iz ml. Mengša.
 Skok Tomaž iz Loke.
 Stopar Karl iz Loke.

Škofic Jožef iz sr. Jarš.
 Testen Franc iz Loke.
 Vrhovnik Ivan iz ml. Mengša.
 Vez Ivan iz sr. Jarš.
 Zabred Ivan iz Topol.

Aleš Katarina z Dobena.
 Avšar Ivana iz vl. Mengša.
 Friškovic Terezija iz vl. Mengša.
 Jankovič Josipina iz vl. Mengša.
 Jankovič Ivana iz vl. Mengša.
 Pirc Marija iz Loke.
 Šimenec Marija z Rodice.
 Vez Marija - Ana iz vl. Mengša.
 Vranič Marija iz vl. Mengša.
 Zabred Apolonija iz Topol.

Nezadostno so se učili:

Kopitar Matija iz vl. Mengša.	Žnidar Ivan iz vl. Mengša.
Kopitar Valentin iz vl. Mengša.	Žnidar Mihael iz vl. Mengša.
Pirnat Franc iz sr. Jarš.	Košak Marija iz sr. Jarš.
Šimenec Jakob z Rodice.	Kralj Helena iz Loke.
Šuštar Jožef iz vl. Mengša.	Mester Evgenija iz sr. Jarš.
Zabred Peter iz Topol.	Šimenec Ivana iz Pristave.
Žebovec Jernej iz Topol.	Zabred Marija iz Topol.
Zirovnik Alojz iz vl. Mengša.	Pirnat Marija iz sp. Jarš.

II. razred.

Spodnja skupina. — III. šolsko leto.

Prav dobro so se učili:

Testen Franc iz Loke.	Orel Ivana iz ml. Mengša.
Dornik Jožef iz Pristave.	Rihar Antonija iz ml. Mengša.
Krušič Jožef iz vl. Mengša.	Cik Marija iz Loke.
	Kurant Franja iz vl. Mengša.

Dobro so se učili:

Dimec Anton iz ml. Mengša.	Cizrla Pavlina iz vl. Mengša.
Jančigaj Matevž iz vl. Mengša.	Fleischman Marjeta iz ml. Mengša.
Kokalj Franc iz sr. Jarš.	Friškovic Antonija iz vl. Mengša.
Kosec Filip iz vl. Mengša.	Gregorec Ivana iz ml. Mengša.
Pavlič Mihael iz vl. Mengša.	Kališnik Ivana iz vl. Mengša.
Per Jakob iz ml. Mengša.	Kosec Marjeta iz Pristave.
Podboršek Mihael iz Loke.	Košak Frančiška iz sp. Jarš.
Skok Anton z Rodice.	Lavrič Helena iz vl. Mengša.
Tomelj Mihael iz Pristave.	Novak Marija iz Pristave.
Vrhovnik Andrej iz ml. Mengša.	Perne Marjeta iz Loke.
	Vrhovnik Frančiška iz ml. Mengša.
Bolté Marija iz Loke.	Zabred Marija iz ml. Mengša.

Nezadostno so se učili:

Brojan Mihael iz Loke.	Homec Marjeta iz ml. Mengša.
Urmaž Ivan iz Loké.	Pirc Marija iz vl. Mengša.
	Pibernik Neža iz Pristave.
	Skok Katarina iz Loke.
Cotman Frančiška iz sp. Jarš.	Svetlin Katarina iz Loke.

Zgornja skupina. — IV. šolsko leto.

Prav dobro so se učili:

Arbi Ivan iz vl. Mengša. **Tomelj Marija** iz Pristave.
Merčun Franc iz ml. Mengša. **Skok Marija** iz Pristave.
Škofec Ivan iz vl. Mengša.

Dobro so se učili:

Anžin Ivan z Dobena.	Zabred Jakob iz sr. Jarš.
Belčič Franc iz vl. Mengša.	Zalokar Franc iz Topol.
Bokalič Lorenc iz vl. Mengša.	
Brojan Valentin iz Loke.	Bokalič Katarina iz Topol.
Gregorec Ivan iz Loke.	Cotman Marija z Rodice.
Hribar Mihael iz vl. Mengša.	Dečman Marija iz vl. Mengša.
Mušič Franc iz ml. Mengša.	Eržen Pavlina iz vl. Mengša.
Novak Franc iz vl. Mengša.	Fleischman Marija iz ml. Mengša.
Oražem Franc iz vl. Mengša.	Kobald Ivana iz ml. Mengša.
Peterlin Peter iz Topol.	Košak Marija iz sr. Jarš.
Pogačar Alojz iz Pristave.	Kreč Rozalija iz Topol.
Šarec Jakob iz Pristave.	Novak Marija iz Pristave.
Škofec Franc iz vl. Mengša.	Tomšič Franciška iz vl. Mengša.

Nezadostno so se učili:

Cotman Ivan iz sp. Jarš.	Trdina Štefan iz vl. Mengša.
Marolt Ivan iz ml. Mengša.	Vrhovnik Peter iz Topol.
Mušič Anton iz Loke.	Zalokar Mihael iz vl. Mengša.
Naglič Jakob iz vl. Mengša.	Žebovec Anton iz Topol.

III. razred.**I. oddelek. — V. šolsko leto.**

Prav dobro so se učili:

Grbec Ivan z Rodice.	Omejec Barba iz vl. Mengša.
Jenčič Franc iz vl. Mengša.	Podboršek Marija iz Loke.
Kralj Miha iz Loke.	Jerko Marija z Dobena.
	Vrhovnik Franca iz ml. Mengša.
	Sršen Marjeta iz Loke.
Koželj Ana iz vl. Mengša.	Lap Ivana iz Topol.
Janežič Mana iz Topol.	Podbevšek Marija z Rodice.

Dobro so se učili:

Mihelič Franc iz Loke.	Feletič Marija iz Loke.
Osole Franc iz Pristave.	Košak Marija iz sp. Jarš.
Pavlič Ignac iz Loke.	Naglič Marija iz vl. Mengša.
Podboršek Jožef iz Loke.	Vez Marija iz vl. Mengša.
Vrhovnik Ignacij iz ml. Mengša.	Videmšek Marija iz Loke.
	Prelovšek Katarina iz sp. Jarš.

Nezadostno so se učili:

Črne Franc iz vl. Mengša.	Kurant Peter iz vl. Mengša.
Dimec Jožef iz ml. Mengša.	
Kobald Jožef iz vl. Mengša.	Košak Terezija iz sr. Jarš.
Kršič Franc iz vl. Mengša.	Škofec Ivana iz sr. Jarš.

II. oddelek. — VI. šolsko leto.

Prav dobro so se učili:

Jenčič Milan iz vl. Mengša.	Šimence Marija iz Pristave.
	Pogačar Marija iz Pristave.
Rihar Marija iz ml. Mengša.	Oražem Franca iz vl. Mengša.
Pevec Jerica iz vl. Mengša.	Skok Alojzija iz ml. Mengša.
Javoršek Olga iz ml. Mengša.	Dornik Franca iz vl. Mengša.

Dobro so se učili:

Cotman Ivan z Rodice.	Kobilca Marjana iz vl. Mengša.
Dečman Andrej iz vl. Mengša.	Kršič Ana iz vl. Mengša.
Funtek Vincenc iz vl. Mengša.	Mušič Cecilija iz ml. Mengša.
Kobal Alojz iz ml. Mengša.	Repanšek Marija iz Loke.
Koželj Andrej iz vl. Mengša.	Vrhovnik Ivana iz ml. Mengša.
Vranič Franc iz vl. Mengša.	Zalokar Jerica z Rodice.
Belčič Marija iz vl. Mengša.	Zupan Frančiška iz vl. Mengša.
Eder Ana iz Loke.	Zirovnik Marjeta iz vl. Mengša.

Nezadostno so se učili:

Testen Andrej iz Loke.	Kopitar Helena iz vl. Mengša.
Zabred Jožef iz ml. Mengša.	Kosec Ana iz vl. Mengša.

